

10.1.2025

VN/17561/2023
VN/17561/2023-OKM-42

Varastokirjasto

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Varastokirjaston välinen tulossopimus vuodelle 2025 (tulossopimuskausi 2024–2027)

Sisällys

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Varastokirjaston välinen tulossopimus vuodelle 2025 (tulossopimuskausi 2024–2027).....	1
---	---

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

1. Strategiset linjaukset

Suomen menestys, hyvinvointi ja kestävä kasvu perustuvat inhimillisen ja sosiaalisen pääoman kasvuun ja innovaatioihin. Suomi on kuitenkin jäänyt tuottavuuden ja talouden kasvussa verrokkimaista jo pitkään. Suomen koulutustason nousu on pysähtynyt. Luovien alojen kasvupotentiaalia ei ole hyödynnetty riittävästi. Erot suomalaisten hyvinvoinnissa ja terveydessä ovat suuret. Väestö vanhenee ja syntyvyys on matala. Alueiden kehitys eriytyy. Samaan aikaan myös Suomen ja Euroopan kansainvälinen toimintaympäristö on muuttunut.

Sivistyshallinnolla on keskeinen rooli toimintaympäristön haasteisiin vastaamisessa. Sivistyshallinto mm. turvaa sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaista toteutumista, panostaa perustaitojen oppimiseen ja tukeen, vahvistaa kulttuurin ja luovien alojen merkitystä yhteiskunnassa ja edistää kansalaisten hyvinvointia ja osallisuutta sekä edistää toimillaan talouskasvua. Myös toimialan rakenteiden ja rahoituksen uudistamisessa sivistyshallinnolla on keskeinen tehtävä.

Viraston tulossopimus perustuu keskeisiin strategisiin linjauksiin, jotka on esitetty hallitusohjelmassa kaudelle 2023–2027 ja sen pohjalta laadittavassa hallituksen toimintasuunnitelmassa, julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025–2028, ministeriön ehdotuksessa vuoden 2025 talousarvioksi, opetus- ja kulttuuriministeriön strategiassa 2030 sekä hallinnonalan toimialakohtaisissa ja virastoja koskevissa strategioissa, periaatepäätöksissä ja toimintaohjelmissa.

Valmistelussa otetaan huomioon Sivistyshallinto 2030-muutosohjelman mukaiset linjaukset vuosille 2024–2026.

Viraston toimintaan vaikuttavat myös valtionhallinnon yhteiset strategiset linjaukset kuten julkisen hallinnon strategia, julkisten hankintojen strategia sekä valtioneuvoston periaatepäätökset valtion toimitilastrategiaksi ja monipaikkaisen työn, opiskelun ja asumisen edistämiseksi sekä valtioneuvoston selonteko Suomen digitaalisesta kompassista.

Keskeisiä strategisia linjauksia ja tavoitteita sisällytetään tulossopimukseen myös valtionhallinnon

tuottavuusohjelmaan ja virastorakenteeseen liittyen, henkisistä voimavaroista, riskienhallinnasta, tiloista ja infrastruktuurista, tasa-arvosta, yhdenvertaisuudesta, kulttuurisesta moninaisuuden edistämisestä sekä kestävästä kehityksestä.

2. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

2.1 Hallitusohjelmasta tulevat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

Hallituksen asettamat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle ovat:

- Varhaiskasvatuksen laatu paranee.
- Suomalaisten oppimistulokset ja koulutustaso nousevat.
- Perustaitojen osaaminen vahvistuu ja jokainen saavuttaa peruskoulusta riittävät perustiedot.
- Sivistys (koulutus, tiede, kulttuuri ja taide, nuoriso- ja liikunta) luo edellytyksiä talouden kasvuille.
- Koulutus vastaa paremmin työelämän tarpeisiin ja vähentää kohtaanto-ongelmaa.
- Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee.
- Kaiken ikäiset suomalaiset liikkuvat enemmän

2.2 Sivistyshallinnon yhteiset toiminnalliset tavoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala muodostaa sivistyshallinnon, jolla luodaan edellytyksiä Suomen talouden kasvuille, kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille sivistyksen, luovuuden, innovaatioiden ja osaamisen kautta. Sivistyshallinnon yhteiset toiminnalliset tavoitteet ovat:

- Toteutetaan valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa, jolla tuetaan hallituksen julkisen talouden kestävyysvajetta. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään hallinnollisen työn vähentämisessä.
- Virastot toimeenpanevat Sivistyshallinto 2030 uudistuksen ja sopeuttavat toimintansa TAE:n 2025 ja JTS:n 2026–2029 mukaisesti niin, että uusien virastojen toiminta käynnistyy 1.1.2026. Yhdistyvät virastot toteuttavat Palkeiden kanssa yhteistyössä OKM virastorakennemuutoshankkeen (OKM2026-hanke) vuoden 2025 aikana. Osana uudistusta OKM ja virastot kehittävät ministeriön johdolla yhteisiä palveluita. Yhdistyvissä virastoissa valmistellaan toiminnan käynnistämisen edellyttämät perustietotekniikkapalveluiden muutokset. Virastot osallistuvat keskitettyjen perustietotekniikkapalveluiden toteutukseen ja käyttöönottoon niin, että uusien virastojen toiminta voidaan käynnistää tuloksellisesti hyödyntäen yhteisiä palveluita 1.1.2026. Vastuuvirasto Opetushallitus vastaa uudistuksesta ja sen toimeenpanosta.
- Parannetaan johtamista opetus- ja sivistyssektorilla.
- Sivistyshallinnon toiminnassa vahvistetaan varautumista ja riskienhallintaa valtionhallinnon toimijoille vuonna 2023 julkaistun riskienhallinnan käsikirjan pohjalta.
- Sivistyshallinnon toiminnassa vahvistetaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun ohjeiden mukaisesti.
- Sivistyksellä, osaamisella ja yhteiskunnan uudistamisella tuetaan kulttuurista muutosta kestävyysmurroksen saavuttamiseksi. Sivistyshallinto noudattaa kestävän kehityksen tavoitteita sekä seuraa tavoitteiden toteutumista muun muassa valtionhallinnon yhteistä vastuullisuusraportoinnin viitekehystä hyödyntäen.
- Kulttuurista moninaisuutta edistetään tavoitteellisin toimin ja panostetaan koko henkilökunnan jatkuvaan oppimiseen moninaisuutta koskevissa asioissa. Moninaisuustyössä hyödynnetään soveltuvin osin ministeriön moninaisuuden toimenpideohjelmassa tulossopimuskaudelle määrittämiä toimenpiteitä.

2.3 Varastokirjaston toiminta-ajatus ja tavoitetila

Toiminta-ajatus

Varastokirjasto vähentää toiminnallaan yleisten ja tieteellisten kirjastojen kokoelmatarvetta ja varmistaa, että kokoelmaan luetteloitu aineisto säilyy tiedontarvitsijoiden käytettävissä. Varastokirjaston toiminta tukee avoimen tieteen edistämistä ja osaamisen kehittämistä yhteiskunnassa osana tutkimuksen infrastruktuureja.

Tavoitetila

Varastokirjaston toiminta-ajatus ja tavoitetila on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiset tulostavoitteet sekä miten Varastokirjasto näihin vastaa, kuvataan luvussa 3. Viraston omat tulostavoitteet kuvataan luvussa 3.1.

3. Tulostavoitteet

- Kansallisarkisto, Saavutettavuuskirjasto Celia ja Varastokirjasto valmistelevat virastojensa yhdistymisen vuoden 2025 aikana niin, että uudesta virastosta syntyy toiminnallinen kokonaisuus ja palvelut ovat löydettävissä asiakaslähtöisesti. Uudistuksen organisointi toteutetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen.
- Sivistyshallinnon toiminnassa vahvistetaan varautumista ja riskienhallintaa valtionhallinnon toimijoille vuonna 2023 julkaistun riskienhallinnan käsikirjan pohjalta.
- Sivistyshallinnon toiminnassa vahvistetaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun ohjeiden mukaisesti. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmatyössä hyödynnetään uuden virastorakenteen kumppanuuksia (Kansallisarkisto, Saavutettavuuskirjasto Celia)
- Sivistyksellä, osaamisella ja yhteiskunnan uudistamisella tuetaan kulttuurista muutosta kestävyysmurroksen saavuttamiseksi. Sivistyshallinto noudattaa kestävän kehityksen tavoitteita sekä seuraa tavoitteiden toteutumista muun muassa valtionhallinnon yhteistä vastuullisuusraportoinnin viitekehystä hyödyntäen. Vastuullisuusraportityössä hyödynnetään uuden virastorakenteen kumppanuuksia (Kansallisarkisto, Saavutettavuuskirjasto Celia)

3.1 Varastokirjaston tulostavoitteet

Varastokirjasto vähentää yleisten ja tieteellisten kirjastojen kokoelmatarvetta ja vastaa siitä, että kokoelmaan otettu aineisto on tiedontarvitsijoiden käytettävissä nopeasti ja taloudellisesti. Näin toimien Varastokirjasto tukee osaltaan jatkuvaa oppimista sekä osaamisen kehittämistä.

Toimintaa ja palveluja kehitetään kustannustehokkaasti.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tavoite 1: Varastokirjasto vähentää kirjastojen kokoelmatilarvetta.

Toimenpide: Varastokirjasto ottaa vastaan kokoelmapolitiikkansa mukaista aineistoa kotimaisista kirjastoista ja tietopalveluyksiköistä.

Tavoite 2: Varastokirjasto säilyttää kirjastojen kokoelmistaan poistaman vähemmän käytetyn aineiston.

Toimenpide: Kokoelmiin liitetään säilytettäväksi evaluoitua aineistoa. Muu aineisto voidaan poistaa joko lähettävän kirjaston tai Varastokirjaston toimesta.

Toiminnallinen tehokkuus

Varastokirjasto toimii tehokkaasti, laadukkaasti ja taloudellisesti sekä huomioi valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Tavoite 1: Varastokirjasto asettaa aineistonsa käyttöön nopeasti ja tehokkaasti.

Toimenpide: Kokoelmiin otettu aineisto asetetaan viiveettä tarvitsijoiden käyttöön. Aineistotiedot ovat löydettävissä kansallisista, avoimista tietokannoista.

Varastokirjasto selvittää palveluidensa maksullisuutta osana uutta virastokokonaisuutta.

Tulostavoitteiden toteutumaa sekä tavoitteita seurataan alla olevin kriteerein.

Toiminnallisen tehokkuuden¹ sekä tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet²

	To- teuma 2023	Arvio 2024	Tavoite 2025	
Vastaanotetun aineiston määrä/hyllymetriä (hm)	1 854	1 550	2 000	TAE
Käsitellyn aineiston määrä/hm	2 006	1 864	769	TAE
Tarkastetun aineiston käsittelyaika < 6 kk	< 6	< 6	< 6	
Kokoelmiin otettua aineistoa/hm	1 543	1 241	520	
Luetteloidut tietueet/nimekettä	63 037	50 000	52 000	TAE
Vaari-Finna -käynnit/vuosi	68 657	69 000	50 000	
Tietokantahakujen määrä/vuosi	728 470	790 000	600 000	
Tilausten määrä/vuosi	68 677	85 000	64 750	TAE
Tilauksista pdf/ocr-artikkelitilauksia kpl/v	5 461	6 000	5 000	
Lainauspalvelun nopeus < 24h	< 24 h	< 24 h	< 24 h	
Aineiston käsittelyn yksikkökustannus (€/hm)	715	864	5391*	
Käsitelty aineisto (hm/htv)	171	235	43	
Lainauksen yksikkökustannus (€/tilaus tai uusinta)	4,77	4,11	6,94*	
Tilauksia (kpl/htv)	11 965	14 900	10 245	

¹ Tarkempia näkökulmia toiminnalliseen tehokkuuteen ovat taloudellisuus, tuottavuus, maksullisen toiminnan kannattavuus/kustannusvastaavuus sekä yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus. Taloudellisuus on kustannusten ja tuotosten välinen suhde, joka mittaa kustannustehokkuutta. Tuottavuus on toiminnan tehokkuuden mitta, joka määritellään toiminnan tuotoksen ja sen aikaansaamiseksi käytettyjen panosten suhteena: tuotostmäärä/panosmäärä = tuottavuus. Kun tuotos jaetaan kokonaiskustannuksilla, saadaan kokonaistuottavuus. Kun tuotos jaetaan työvoimapanoksen määrällä, saadaan työn tuottavuus. Maksullisen toiminnan kannattavuutta mitataan suoritteista saatujen myyntituottojen ja tuotannon tekijöiden käytöstä aiheutuneiden kustannusten erotuksena (kustannusvastaavuus) ja suhteena (kustannusvastaavuusprosentti).

² Tarkempia näkökulmia tuotoksiin ja laadunhallintaan ovat suoritteet, julkishyödykkeet, palvelukyky ja laatu. Suorite on tuotantoprosessissa aikaansaatu tuotos (output). Suoritteet voivat olla esim. hallinnonalan, viraston, tulosyksikön, tulosalueen, prosessin tai toiminnon tuotoksia. Julkishyödykkeet ovat jakamattomasti koko yhteiskunnan ja sen jäsenten hyväksi tulevia etuja,

Lihavoidut mittarit sisältyvät *Valtion talousarvio* -asiakirjaan.

*Vuosien 2024 ja 2025 aikana toiminnassa keskeytyksiä johtuen muutosta uudisrakennukseen ajalla 1-8/2025 ja kirjastorakennuksen käyttöönottoimista.

*Aineiston käsittelyn yksikkökustannuksen nousu v. 2025 johtuu muutosta ja uuden toimitilan käyttöönotosta. Vuonna 2025 aiheutuu päällekkäisiä vuokratulua vanhan ja uuden toimitilan osalta aikavälillä 1-8/2025. Muutosta johtuen lainaustoiminta keskeytyy noin kuudeksi (6) kuukaudeksi.

Tilan vapauttamisen, aineiston käsittelyn/säilyttämisen kustannuksiin sisältyy jyvitetty osuudet seuraavista menoista: aineet, tarvikkeet, tavarat, henkilöstökustannukset, vuokrat, palvelujen ostot ja muut kulut.

*v. 2025 viraston budjettirahoitukseen sisältyy muuttokustannus ja irtokalusteiden hankinta 1 100 000 euroa.

4. Voimavarojen hallinta

Varastokirjaston tärkein voimavara on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Viraston *Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman* toteutumaa seurataan ja siitä raportoidaan vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriöön sekä johtokunnalle. Suunnitelma laaditaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Voimavarojen hallinnan laadulliset tavoitteet

Viraston tulee arvioida Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksen kilpailulain toimeenpanosta (4/2021) suositusten mukaisesti oman toimintansa kilpailullista luonnetta oikeudellisesta näkökulmasta ja arvioinnin perusteet tulee dokumentoida sisäisen valvonnan kannalta asianmukaisesti ja riittävän korkealla organisaatiotasolla. Toimintaa tulee arvioida säännöllisesti ja tarvittaessa myös korjata aiempaa arviota. Viraston tulee huolehtia, että kilpailullinen toiminta on kirjanpidollisesti eriytetty kilpailulain 4 a luvun mukaisesti.				
➤ <i>Varastokirjasto ei harjoita kilpailullista toimintaa.</i>				

Voimavarojen hallinnan määrälliset tavoitteet

	2023 Toteuma	2024 Arvio	2025 Tavoite	
Henkilötyövuodet (perustointimienot, htv)	17,49	16,75	18	TAE
Työtyytyväisyysindeksi (VM Baro)	3,91	3,91	>=4,0	TAE
Sairauspoissaolot (pv/htv)	11,44	12,0	<9	
Koulutuspäivät (työpäiviä/htv)	1,73	2,0	>=2,0	
Johtaminen (VM Baron johtajuusindeksi)	3,9	Arvio	>=4,0	
Tilat (tilatehokkuus m2/hlö)	20,5	20,5	EOS*	
Sopimuksista Hanselin kilpailuttamia (%)	37,5	37,5	40	
Taloushallinnon raportoitu työ määrä (htv) suhteessa kirjanpitoyksikön kokonaishenkilötyövuosiin (%)	0,73	1,07	1,07	
Tiedot tilinpäätöksissä oikeita ja riittäviä (VTV:n)	0	0	0	

havainnot tilinpäätökseen ja tietojen oikeellisuuteen liittyen (kpl)				
Sisäinen valvonta kirjantoyksiköissä toimivaa (talouden hoidon näkökulmasta) (VTV:n havainnot sisäisen valvonnan osalta (kpl))	0	0	0	

Lihavoidut mittarit sisältyvät *Valtion talousarvio* -asiakirjaan.

Selitteet taulukkoon:

*Varastokirjastolla 2 toimitilaa ajalla 1–8/2025: uudisrakennus luovutetaan vuokralaiselle ("Varastokirjasto") 1/2025 ja Kuopion Kirjatalo -nimisen vuokrasopimus päättyy 8/2025, jonka jälkeen toimitaan yhdessä kiinteistössä. Uudisrakennuksessa päästään lähemmäs valtion toimitilastrategian tavoitetta. Työn luonne edellyttää läsnätyöskentelyä ja työpisteet on mitoitettu ydintehtävien tilavaateet huomioiden.

Sairauspoissaolot: vähäisen henkilöstön virastossa yksittäinen/pitkä sairausloma nostaa sairauspoissaolojen keskiarvoa.

TOIMINNAN RAHOITUS			
Viraston toimintamenomomentti 29.01.08 (1000 euroa)	2023 TP	2024 Arvio	TA 2025
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	288,4	276,4	85,4
TA ja LTAt / kehys	1751,0	1767,0	4512,0
Käytettävissä oleva rahoitus	2039,4	2043,4	4592,4
Menot	1763,4	1960,0	4595,0
Tulot	0,4	2,0	3,0
Nettomenot	1763,0	1958,0	4592,0
Siirtyy seuraavalle vuodelle	276,4	85,4	5,4

TOIMINNAN RAHOITUS	2023	2024	TA
Kaikki viraston käytettävissä olevat momentit (1000 euroa)	TP	Arvio	2025
Viraston pääasiallinen toimintamenomomentti 29.01.08, netto	1751,0	1767,0	4512,0

Uuden toimitilan vuokra vuodesta 2025 alkaen huomioitu kehyksessä.

TULOJEN JA MENOJEN ERITTELY	2023	2024	TA
(1000 euroa)	TP	Arvio	2025

TULOJEN JA MENOJEN ERITTELY (1000 euroa)	2023 TP	2024 Arvio	TA 2025
Vuokrat	551,1	585,0	2300,0
Palvelujen ostot	290,6	400,0	1250,0
Muut kulut (sis. aineet, tarvikkeet tavarat + muut kulut)	76,8	110,0	170,0
Investointimenot			
Bruttomenot	1 763,4	1960,0	4595,0
Maksullisen toiminnan tuotot	0	0	0
Muut tuotot	0,4	2,0	3,0
Bruttotulot	0,4	2,0	3,0
Nettokäyttö/-käyttöarvo	1763,0	1958,0	4592,0
Siirtynyt/siirtyy (arvio)	288,4	276,4	85,4
TP/TA/TAE	1751,0	1767,0	4512,0
Käytettävissä yhteensä	2039,4	2043,4	4597,4
Siirtyy seuraavalle vuodelle (arvio)	276,4	85,4	5,4

2025: TAE 4 512,0 sisältää muuttokustannuksen ja uuden toimitilan irtokalusteet

5. Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Viraston tulossopimus on laadittu vuodelle 2025 ja se on viimeinen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Varastokirjaston välinen tulossopimus. Seuraava sopimus sisältyy Kansallisarkiston kanssa laadittavaan tulossopimukseen.

Virasto raportoi opetus- ja kulttuuriministeriölle edellä esitettyjen tavoitteiden, myös konkreettisten toimien, saavuttamisesta ja määrärahojen käytöstä sekä vaikuttavuudesta vuosittain tilinpäätösasiakirjassaan ja ministeriön tilinpäätöksessä koskien kirjanpitoyksiköjä. Ministeriö antaa talousarvioasetuksessa tarkoitetun kannanoton viraston tilinpäätöksestä.

Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan tulosneuvottelujen yhteydessä sekä virastokohtaisissa tapaamisissa. Viraston tulee raportoida erityisesti tavoitteista jäämisestä ja syistä tähän. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja virasto seuraavat tavoitteiden toteutumista ja määrärahojen riittävyyttä ja ryhtyvät toimenpiteisiin, mikäli tavoitteita ei pystytä saavuttamaan virastolle osoitetuilla resursseilla.

Virasto julkaisee tulossopimuksen Valtiokonttorin määräyksen (VK/114329/00.00.01.06.00/2021) mukaisesti Tutkihallintoa.fi-palvelussa verkkolinkityksiä käyttäen viimeistään viikon kuluttua tulossopimusten hyväksymisestä.

Helsinki, 10.1.2025

Ylijohtaja Sirkku Linna

Kirjastonjohtaja Johanna Vesterinen

Opetusneuvos Soili Vasikainen

Jakelu Varastokirjasto

Tiedoksi Iiris Patosalmi

VN/17561/2023-OKM-42

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Vasikainen Soili 91305528L

2025-01-09

Linna Sirkku 91319379D

2025-01-09

This documents contains 10 pages before this page

Dokumentet inneholder 10 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 10 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 10 sider før denne side

Detta dokument innehåller 10 sidor före denna sida

JOHANNA SARI VESTERINEN

Varastokirjasto, FI02458728, Päivärannantie 10, 70420, Kuopio

aa3efc04-b419-47d2-b62f-bfd94f37b490 - 2025-01-09 15:36:36 UTC +02:00

BankID / MobileID - a12584bc-83c4-4dd8-aada-415927631933 - FI

Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive